

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fel évre . . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a laptulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr.
 A hirdetések Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomtatás-üzemében és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Nemzeti párt.

Az ország minden részébe elérkezett annak a titáni harcnak a rezgése, mely három napig folyt gróf Apponyi Albert és Szilágyi Dezső igazságügyminiszter között. Valamint az egész képviselőház, úgy az egész ország is visszafójtott lélegzettel hallgatta parlamentünk e két igazán kimagasló alakjának minden szavát.

S valóban Szilágyi Dezső mindent összezúzó hatalmas érveléseivel szemben egy Apponyira volt szükség, aki legalább a látszatát megőrizte beszédjének hatása alatt, pártja részére az ellenzéki fellépés némi jogosultságának. Apponyi gróf bámulatos tehetség, mert a pártja által körülzárított mindenféle álláspont után csak az ő káprázatos ékesszólásának köszönhető, hogy a volt mérsékelt ellenzéki párt újabb állásfoglalásával csillogó „fogót” talált a nemzeti érület és aspirációk felkorbácsolására. Csak egy Apponyi volt képes az ugyszólván teljesen megfenneklett ellenzéki elvtelenséget, habár csak egy pillanatra is, a káprázat mómora által csillogó színben feltüntetni.

Apponyi és Szilágyi szónoki ereje más-más alapokon nyugszik s máshonnan meríti erőforrását. Apponyi bübajos szavu rhetor, Szilágyi megdöntetlen logikájú érvelő. Amit az egyik gyönyörű mezbe burkol, azt a másik csupasza hánolja le: amit a másik a veséig ható igazsággal kimutat, azt az első a poézis gyöngyével egy perere más világításban tüntet fel. Szívesen elismerjük tehát, hogy a két nagy alak között vívott szöveg eldöntetlen maradt. Csakhogy ami győzelem Apponyi részén maradt, az kizárólag Apponyinak mindenki által méltán bámúlt személyé s nem jut ki egy morzsányi sem az általa kifejtett hangzatos elveknek; ami része a győzelemből Szilágyinak jutott, az nemcsak kizárólag Szilágyi szónoki képességének jutott osztályrészül: azzal győzelemben vitte Szilágyi az általa harcba vitt, a kormány s a szabadelvű párt által képviselt zászlót.

Apponyi bámulatos munkát végzett a legtarthatatlanabb álláspontnak megvédésére; Szilágyi elementáris erővel mutatta ki a szabadelvű párt misszióját. Szilágyi beszédében valóságos kormányzati programot adott. Kimutatta az ország előtt azon játék veszedelmességét, melyet a volt mérsékelt ellenzék és vezére gróf Apponyi Albert

üz s melynek politikai hitelt adni nem szabad magának a parlamentáris életnek veszélyeztetése nélkül s a melyből az országnak egyes-egyedül az a haszna van, hogy alkalmat ad Apponyinak szónoki tehetségét mindig más és más oldalról ragyogtatni, alkalmat ad úgy a parlamentnek, mint az országnak egy-egy szónoki remeket végig hallgatni vagy végig olvasni.

Arról a veszedelmes lejtőről azonban, melyre a volt mérsékelt ellenzék, a legszerencsétlenebb időben, a választások előtt állandó ingadozása, a függetlenségi párttal való paktálása s a közjogi alap döntő határozmányainak megbojgatása után jutott, s a mellyel igaz ugyan, hogy ideális célok megvalósításához adta szavát, de éppen ezért elvesztette a jogot, a talajt *aktív* politika üzésére, — még Apponyi sem volt képes pártját visszarántani, nem annak dacára, hogy, nagy számitással a magyar nemzet egyes rétegeire, — melyek a hangzatos jelszavakkal való hatás alól sokszor nem tudták magukat kivonni — felvették a *nemzeti párt* elnevezését.

A nemzeti párt feléledésével egyidejűleg meg is halt, lecsuszott a Szilágyi beszéde következtében a lejtő utolsó fokára, ahonnan, nincs remény, hogy az ország választó közönsége többé csak a régi helyzetébe is felelje. Újjá születése fényes volt ugyan, de annál mélyebb homály fűdi már most is korán megásott sírját. A sír felett ott van ugyan még mindig a kimúlt csillag, Apponyi, aki azonban már csak néma megadással és szomorúsággal nézhet korán eltemetett legújabb ideáljára a *nemzeti párt*ra. Ha csak a nemzeti párt ravatalán már meg nem fogamzottak csirái egy új alakulásnak, melyet Apponyi kétségkívül épp oly ékesszólással fog védelmezni, mint védte összes eddigi álláspontjait.

A nemzeti párt fellépése azonban, Apponyi és pártjának bizonyára akarata ellenére, oly haszonnal járt az országra nézve, hogy ebből a szempontból — bár a legyőzött ravatalánál tulajdonoson örülni még az ellenfélnek sem illő — igazán szerencsének kell tartani a nemzeti párt megalakulásának, a pártra nézve nem szerencsés eszméjét.

A szabadelvű párt eddig sohasem gondolt annak hangsúlyozására, hogy ő a nemzeti érdekek természetes és törvényes képviselője: oly természetes az, hogy ennek külön kinyilatkoztatására sohasem volt szükség; természetes cz, mert

hisz a nemzet nagy többségéből merítette erejét; természetes, mert tetteivel bizonyította be, hogy a nemzeti aspirációknak hű letéteményese, nemzeti érdekeink bizalmat árasztó sáfárja. Korteskedni, tehát sohasem korteskedett azzal a jelszóval, hogy a szabadelvű párt a nemzeti érdekek képviselője, mert nem tartotta azt működése komolyságával összeférhetőnek.

Egyszerre csak előlép a volt mérsékelt ellenzéki párt s korteskedési célzattól, hivatlanul, felkérletlenül innepélyesen kinyilatkoztatja, hogy a nemzeti érdekeket ő képviselik, bennük van igazán erkölcsi erő s éppen úgy győzni fognak, mint győzött Marathonnál a maroknyi görög sereg Xerxes óriási hadával szemben s ezért élet-halál harcot fognak folytatni a szabadelvű párttal, mely a nemzeti érdekeket nem képviselvén, nem nemzeti párt.

A tényeknek ilyen, valóban vakmerő negálása a szabadelvű pártot arra a lépésre készítette — amire eddig gondolni szükségesnek nem tartotta — hogy kimutassa tisztán és világosan, hogy míg a „nemzeti párt” hangzatos szólam, addig a szabadelvű pártnak kormányzati iránya, ereje, egyedül őt jogosítja fel arra, hogy magát valódi s a tényeken alapuló *nemzeti párt*nak nevezhesse.

Am legyen a volt mérsékelt ellenzék elnevezése, „nemzeti párt”, korteskedjenek a választásnál ezzel a jelszóval, mi csak köszönettel tartozunk neki ezért, mert alkalmat adott annak, az ország színe előtt való kimutatására, hogy a nemzet igazi érdekeit tettekben Szapáry, Szilágyi, Vekerle, Baross, az egész kormány s a szabadelvű párt képviselik.

A házassági jog reformja.

Ez az, a mit vártunk.

Ez az, a mire égető szükségünk van, s melyet Szilágyi alkotó szellemétől méltán elvártunk. Gyökeres reformot, mely egyszerű, modern viszonyokat fog teremteni a mai házassági jog homályos labirintusa helyébe.

Néhány nap óta az igazságügyminiszterium kodifikatorai tevékenységéről bizonyosan nem elég szavahihető hírek szivárogtak ki t. i. hogy az „új” családjog nem lesz egyéb, mint a mai status quo fenntartása, azon egy lényeges változtatással, hogy a szükségbeli polgári házasságot oestrák

A „BÁCSKA” tárcája.

Őszi szél szög.

Őszi szél zúg, zörgeti a harasztot,
 Édes anyám mely szóval marasztolt;
 De nem tudtam otthon ülni, hiába!
 Sívó leltem őszi tájnak
 Pusztaságát kívánta.

Már énnekem úgyis pusztá az élet,
 A mióta szép szeretőm másé lett!
 Ki-kijárok a letarolt mezőre,
 A hűvös szél hadd zokogjon,
 Hadd zúgjon hírt felőle!

Haj, piros volt szép szeretőm orcája,
 Mint a pünkösdi leggyönyörűbb rózsája;
 Most az is már de elhervadt, de sápadt:
 Azt se tudom: érte van-e
 Vagy magamért a bánat?

Rudnyánszky Gyula.

Azt mondják...

Azt mondják hátlen vagy,
 Hátlen lettél hozzám,
 Rágalmaz a világ,
 S szánalommal néz rám.

Pedig nincs igazuk,
 Nem vagy te csapodár, —
 Fészket akar rakni
 Minden dalos madár.

Mit is ért szerelmem,
 Égő szívem néked? ...
 Ugy sem lehettem vón'
 Egyhamar a — férjed!

Erdélyi Zoltán.

EGY FILOZÓFUS HÁZASSÁGA.

(Humoreszk.)
 Irta: Del Toró.
 (Folytatás.)

Midőn Kornélia haza érkezett, már a nap tüzes koronája rég lettint a láthatárról. — Kedves mamája aggódva várta őt a ház körüli park egy hűvös lugosában, s kissé boszankodott is elmaradása miatt. — Ugyan hol késtél édes leányom ily soká? Hisz az idő már későre jár!

— Kedves anyám — válaszolá habozva Kornélia — egy igen jó barátnőmmel voltam, ahol véletlenül egy mulatság volt rendezve és észre sem vettem, hogy ennyire elmúlt már az idő, mert... mert oly jól éreztük magunkat, hogy...

— Kornélia, egyetlen gyermekem, légy őszinte, mondá az anya, akinek feltűnt leánya izgatottsága — és vald be az igazat. Te nem voltál mulatságban!

— Ah jó anyám, ne haragudj — válaszolá Kornélia — miközben hatyu karjaival körülfonta szerető anyjának hófébér vállait — nem voltam mulatságban... az az, hogy mulatságban voltam, ... de... ne haragudj.

— Hát hol és mifele mulatság volt az, kérdé leányát fűrkészőleg Georgina mama, ki már élt a gyanuperrel.

— Hát édes jó anyám én a parkban sétáltam Palotay Kázmérral, mert tudod, hogy szeretjük egymást nagyon... kimondhatlanul...

— Tehát alapos volt a gyanum! És igazán szereted őt.

Szívem legmélyéből — válaszolá Kornélia — ki még mindig remegő kezeiben tartá édes anyja kezét és önzetlen forró gyermeki csókokkal halmozta el azokat.

— De hát nem tudod, hogy mit mond mindezekhez atyád? Nem tudod, hogy hallani sem akar Palotay Kázmérról a „szegény professzorról?”

Kornélia mélyen sóhajtott e szavak hallatára és úgy érezte piciny szívét, mintha ezer törsvérzés járt volna azt keresztül. Azután megszólalt. Hát csakugyan haragszik rá édes atyám? Hát csakugyan nem tudta az a finom modoru előzékegy fiatal ember a kegyeit megnyerni? És mit szolt haragjában?

— Jó, hogy nem voltál jelen — mondá szelid hangon a jó anya — mert különben te read is rá került volna a sor; én eleget hallgattam és türtem a dörömböléseit. Azt mondá, hogy egyáltalán nem tür meg, hogy az a tudatlanságig gyáva „szegény professor” a háza küszöbét átlépje és a kezeitért esedezzen; nem engedheti meg, hogy a Palotay névvel összeforrjon a neved; téged pedig kedves leányom majd kiábrándít az édes szerelemből. Kornélia e szavak hallatára egészen magánkiült hanyatlott a közelben álló pamlagra, s azután mint a párja vesztett kis madár hangos zokogásba tört ki; gyenge szívét a fájdalom vas bilincsei egészen összesajtozták. Ugy nézett ki néhány pillanatra, mint egy ártatlan lilium, melynek szűz keblét a vad vihar pusztító szele összemarcangolta. Majd ismét fölegyenesedett, mint az igaz lelkiismeret, midőn tiltó szavát a zsarnoki önkény ellen felemelni akarja s a közelében álló édes anya szerető karjaira támaszkodva, a szírének hangján megszólalt:

— Ha az ég és föld minden gonosz szelleme elkenem esküdött volna; ha a pokol kapui állnák is el azon tövises utat, melyen keresztül Kázmér karjaiba juthatnék, akkor is titáni erővel küzdenék meg velük és vagy Kázmégé lennék örökre, vagy a halálé!

— Csak türtöztesd magadat kedves leányom — válaszolá az anya — annyira még nem jutottunk; én majd beszélek még egyszer atyáddal és erősen hiszem, hogy minden jóra fog fordulni.

— Reményilem — zokogá fájdalmas hangokon Kornélia — nem fogja egyetlen gyermeke boldogságát egyoldalú vaskalaposságával egyencsen az örvénybe so-

mintára behozza s megszünteti a disparitas cultus akadályát. Megmarad tehát a házasságkötés minden feltétele, meg a házassági vagyoni jog, meg a házasság felbonthatlansága s meg az anyakönyvvezetésnek mai állapota.

De édes Istenem! kiáltunk fel mindannyian, hisz ezt nem ma, de ezelőtt ötven évvel lett volna idején *igy* kodifikálni!

Hiszen a szükségbeli polgári házasság, mely Ausztriában próbaképpen hozatott be ezelőtt 25 évvel, ott is már tarthatatlannak bizonyul, mert mintegy oppositóra készíti a feleket az elutasító egyházhatósággal szemben, mert ezer formassággal jár, mert csak átmeneti jellege van; — miért akarnánk épen egy ily lejárt intézményt átvenni, midőn Francia-, Német-, Olaszországban, de sőt még az alduiai államokban is épségben feltaláljuk az általános polgári házasságot. Nem volna ez ép oly fonák eljárás, mint ama gazdasszonyé, kinek kamrája tele levén almával, csupa gazdálkodásból naponként csak a rothadtját adja az asztalra, minek az lett az eredménye, hogy összes egészséges almáit rothadt állapotban fogyasztja el.

A reform jelszava alatt lehetetlen ily átmeneti állapotot teremteni. Állami életünk vagy elérte azt az érettséget, mely a modern reformok keresztülvételére szükséges s akkor hajtassanak azok gyökeresen keresztül; vagy nem értük el, s akkor Isten nevében, várjunk még.

Egész jogászai gondolkodásunk a római jog elveivel van szaturálva s csodálatos, az ő egyszerű felfogásuk a házasságra nézve, az egyszerű consensus milyen idegenszerűnek tünik fel előttünk. Szinte mosolyogva gondolunk arra, hogy egy férfi s egy nő minden tektória nélkül belép a községi elüljáróságba, kijelentik, hogy házasságra akarnak lépni s a kellő bélyeg lerovása után mint férj és feleség lépnek ki onnét. Pedig a ténynek ép ezen egyszerűsége, mely talán mosolyra indít, igen nagy nemzetgazdasági következményekkel jár. Itt a nőtelen élet és vadházasságok szomorú statisztikájára gondolunk. S elvégre is, aki ragaszkodik az egyházi áldáshoz, — s ez nemcsak helyes, de tekintve a házasság erkölcsi oldalát, szükséges is — az ünneplés egybekeléshez: a hatósági igazolvány felmutatása mellett mindig módjában áll a templomi szertartáson is keresztülmenni, csak úgy mint ma.

Ami pedig különös előnye lesz ezen általános polgári házasságnak, ez amaz egységes eljárás valamennyi vallásfelekezeti házasságkötésére nézve, melynek jelen különfélesége bizony elég furcsa helyzetet teremt.

A házassági joggal összefüggő egyéb kérdések, mint a vagyoni jog, az elválás, a főkérdés sikeres megoldása esetén avval együtt nyerhetnek helyes megoldást, ami éppen nem jelenti azt, hogy azok mai kuszált állapotukban maradjanak. Midőn reformról van szó, ha az egyházi hatóságok nem akarják az anyakönyvezést az állam részére is vezetni, le lehet venni róluk e terhet, a mely úgy is sok surlódásra adott okot, valamint nem feltehető, hogy a zsidóknál a get-level, vagy a vegyes házaseleknél oly abszurdum maradjon fenn, hogy a házasság az egyik félre nézve felbontatik, a másikra nézve azonban fennáll.

Sokkal jobban ismerjük mindnyájan ezeket és ezekhez hasonló követelményeket, mintsem

hogy ezek bővebb felsorolása szükséges volna, s ép azért lehetetlen elhinniünk ama szélre kapott híreket, hogy ily fontos törvény kodifikálásának alapjául a jelen siralmas állapot szolgálna, melynek egyedüli mentése eddig az volt, hogy — nem volt kodifikálva.

Dr. Marschalkó János.

Helyi és megyei hírek.

Istenisztelet. Az ágost. evang. híveknek tudomásul adatik, hogy október 25-én, délelőtt, az e célra kibérelt helyiségben istenisztelet fog tartatni, melyre a tisztelt hívek ezennel meghívattak. Korossy Emil, ág. ev. lelkész. Gallé Emil, egyházi felügyelő.

Athelyezés. A m. kir. pénzügyminiszter Jancsó Lajos zombori és Vizi Dezső deési pénzügyigazgatósági számtisztviselőket saját kérésükre kölesönösen áthelyezte.

Adópénztáros választás. Ó-Kanizsán Raffay Jánosnak adópénztárossá való megválasztása — mivel ez a községi jegyzővel rokonságban áll, felsőbb helyen megsemmisített. Helyébe f. hó 20-án Matkovits Lajos főszolgabíró jelenlétében a képviselő, úgy a nép által Losonez Mihály választotta meg.

Megyebizottsági tagot fog legközelebb választani egypár község. November hó 24-ére van kitéve ugyanis a választás az adai I. választókerületben, Tittel, Bajsa, Dautova községében és a zentai II. választókerületben.

Adományozás. Gyurgyevó község az ottani önkéntes tűzoltó egyesületnek 150 frtot adományozott.

Kiállítás Zentán. A zentai ipartestület 1892. aug. 20-án helyi érdekű iparmunka-kiállítást fog rendezni. A tervezet elkészítésére már egy szűkebb körű bizottság küldött ki, a mely bizottság feladata a kiállítási tervezetnek elkészítésén kívül a nagy rendezőbizottság névsorának összeállítására is. A nagy rendezőbizottságba, az ipartestület utasítása szerint, bevonandó a helybeli intelligencia, a kereskedői és iparosztályának ama tagjai, kik kétséget kizárólag biztosítani fogják egy munkásságuk mint egyéb befolyásuknál fogva a kiállítás erkölcsi és anyagi sikerét.

Szabadság-szobor Szabadkán. A szabadkaiak meg akarják mutatni, mennyire állanak hazafiság dolgában is. A napokban az ottani nemzeti kaszinó választmányja ülést tartott, melyen Pertič arvaszéki elnök indítványára egyhangulag elhatározták, hogy a millennium méltó megünneplésére egy nagyobb szabású szabadság-szobor felállítását végeztetve indítanak. Az eszme oly köztetséssel találkozott, hogy azonnal megválasztották a szoborbizottságot és elhatározták, hogy a városi törvényhatóságot a terv pártolása és nagyobb-mérvű anyagi hozzájárulás iránt megkeresik. A mozgalom annál élénkebb érdeklődést kelt városszerte, mert Szabadkának még egyetlen nyilvános emléke sincs és a tervezett szobor a város szépítéséhez nagyban hozzájárulna.

Községi ülés. Zombor sz. kir. város róm. kath. egyházvédelnöksége 1891. évi október hó 25-én délelőtt 10 órakor a város háza kistermében rendes közgyűlést tart. Tárgyak: 1. Barthol József védnökségi ügyésznek m. évi 5. számra tett jelentése — Donozlovits József által kért jutalomdíj megszavazása tárgyában. 2. Purmann Alajos pénztárnok jelentése, Jakobovits Berta és társai által az iskolalappénztárba 1890. évi január 1-től hátralékos 40 frt kamat tárgyában. 3. Kulits József zombori lakos kérvénye az iskolai alapból 400 frtnyi kölcsön megszavazása iránt. Időközben beérkező ügydarabok.

A zászlószentelésről szóló multkorai tudósításunkhoz némi helyreigazítással tartozunk. A jelenlévő vendégek száma 540-re volt téve, a mi azonban olyképp eredhetett, hogy valamelyik asztal vendégei kétszer számítottak, mert a szám nem anyai, hanem a vendéglős adatai szerint 440 volt. No de ez is van olyan magas, hogy méltán megirigyelheti akármilyen bankettrendező bizottság.

Deszp.-Szt-Iván községben is föllépet járvány-szerűen a ronszó toroklob.

Színészet. Zentán Batosi Endre színtársulata szerdán kezdte meg előadásait az „Eugen-szálló“ nagytermében.

Az állatszeliadó sorsa. A Montenegro-féle nagy állatszeliadó, mely a nyáron nálunk is időzött, jelenleg Belgrádban van. Az állatszeliadó, kire közönségünk is emlékezni fog még, ott is bemutatta minden nap merész produkcióit. A napokban azonban rajtavesztett. A mikor szokott mutatványait akarta végezni három tigrissel, a dühös fenevadak közvetlenül a produkció megkezdése előtt rárohantak s kezét és derekát néhány pillanat alatt összeszakgatták. Az örök már csak teljesen összemarcolgva tudták a fenevadak karmai közül kivenni. A szegény ember még az éjjel meghalt sebeiben. Oly pánik támadt a rémes jelenet következtében, hogy mindenki hanyatt-homlok rohant kifelé s a szorongás még növelte a zavart. Annak is híre ment, hogy egy tigris kiszabadult, de ez nem volt igaz.

Két kész épület. A pénzügyigazgatóság új helyiségének és a honvédelmi tanács építési munkálatai teljesen befejeztettek s a hivatalos átadás is meg fog történni legközelebb. Mindkettő impozáns nagy épület. A pénzügyigazgatóságén azonban kevés az új: két régi nagy épületből olvasztott az össze, úgy azonban, hogy a külső szimmetriát megadni nem lehetett az épületnek. Az átalakítási munkálatok csak a szobákra és a folyosókra terjedtek ki. Az utcán mindazonáltal újra vakolták a falakat s így legalább ebben egyenlők a régi épületek falai. A szobák természetesen az óriási hivatali igényeknek megfelelően vannak átalakítva. — A honvédelmi tanács nagyrészt új épület s a régi emeletes épületrészt sikerült teljesen beolvasztani, illetőleg annak külsejét is olyanná tenni, hogy régi volta ne tűnjék föl. A szimmetria tehát megvan. Különösen díszes a bejárat s az előlött lévő homlokzat, mely vörös, vakolatlan téglából áll s fölül a városnak gipszből készült nagy cimerét tartja.

Irodavizsgálat. Ó-Kanizsán e hó 20-án Matkovits Lajos főszolgabíró hivatalos vizsgálatot tartott a jegyzői irodákban, hol a tapasztalt rend, pontosság s szorgalomért az illetőknek köszönetét nyilvánította.

Tűzvész egy vasúti vonaton. Könnyen végzetessé válhatott volna pár száz utasra nézve a f. hó 21-én a Szabadka-Gombos között közlekedett 7604. sz. vonatonál kitért tűzveszély, ha az időjárás nem olyan kedvező, mint a milyenre ilyen időszakban csak ritkán lehet számítani. És a kik a veszélyhez ma is legközelebb állottak, azok ismét katonák voltak ép úgy, mint a szerencsétlen emléktű Dráva-hid leszakadása alkalmával; csak hogy most ezek a nagy veszélynek kitért hadi fiúk szerencsésen, ép-kézlab kerültek el a vízhalálnál is borzasztóbb tűzhalált. Ugyanis az említett számú személyvonat egyik üres teherkocsija, mely a mozdony után harmadiknak volt a vonatra besorozva, nyitott fékbődjével szemben állott a mozdony kéményének, melyből a kiömlő szikrák úgy meggyülemlették annak féktüskéiben, hogy a Prigl-Szt-Iván és Szonta állomások között elterülő erdőségben a légáramlat által táplálva tüzet fogtak a vasúti kocsiban, mit a személyzet idejekorán észre nem vehetett. Mikorra a vonat Szonta állomás bejáratí váltóján áthaladt, akkorra a vonat sebes menete által is nagy mérvben fejlesztett légáram hatása alatt a kocsik már lángokban állt. Elképzelhető az a páni félelem, a mit az utasokban ez az eset előidézt. Sokan hanyatt-homlok ugráltak volna ki a kocsiból, ha higgadtabb egyének nem csillapították volna őket s nem nyugtatják meg vala azzal, hogy a vonat ugys rögtön meg fog állomáson állani. Ez, egyedül ez a körülmény változtatta meg a helyzetet; mert ha még csak 5 perccel tovább tart a vonat menete, az egész vonat a tűz martalékává válhatott volna a benne ülő utasokkal együtt. Szontán az égő kocsit aztán sűrűsöen lekapasolták a vonattól és kilökték; de biz az ott égett le a megmenekült utasok szemelátára az állomáson, kik megkönnyebbült lélekzettel hagyták maguk után a szánalomra méltó vagon-roncsot.

Iskolaszéki ülés. A zombori iskolaszék tegnap délelőtt ülést tartott, melynek legnevezetesebb tárgyát a Falcione-féle ösztöndíj egyik megüritült helyére való proponálás képezte. Az iskolaszék a város közönségének Matzitz Pál joghallgatót ajánlotta. — Az iskolaszék választását mi is teljesen helyeseltük.

dorni, mert ha Kázmér nem lehetek, úgy senki sem akarok lenni, hanem inkább...

— Csak higgy, remélj és szeress továbbra is — vágott közbe megnyugtatólag Szarvasyné, kinek leánya jövője és boldogsága nem kevésbé szíven fektött, mint Kornéliának — a hit, remény és szeretet hármasságának meg fog tanítani a türelemre, mely előbb-utóbb rózsákat fog teremni számodra. Most azonban térj hálósobádba, mert nyugalomra van szükséged. A „holnap“ új örömeidet hozhat reánk.

Kornélia forró csókokkal halmozta el szerető jó anyjának mezedes ajkait és hálósobájába vonult.

Az egyszerű, de csinosan butorozott hálósoba márványozott falai sokáig nem tudták álomba szenderíteni Kornéliát hevesen dobogó szívét; a puha fehér párnák hullámos redői pedig keserű könnyektől áztatott szelíd arcát hiába igyekeztek a legszelídebb anyaként is ölelő karjaik közé takarni. Az álom, az édes álom csak nem akarta a szenvedő leányt lebegő szárnyain elriugtatni. Ezer és ezer gondolata támadt egy egy pillanatban, melyek mindmegannyi szárnyas rémek táncolták körül szenvedő agyát. De egyszerre úgy tűnt föl előtte, mintha az égi angyalok dicsőhimnuszát hallaná. Figyelmessé lón. És nem is csalódott.

Valahonnan a közelből, tán éppen egy oly szenvedő szerelmes kis lány csalógan ajkairól vitte a sutgó esti szellő Kornéliát hálósobájának ablakai alá az andalító hangokat.

Oly megkapó, oly elragadó volt e fájdalmas dal:

„Párja-vesztett kis madár ül az ágon.

En kesereg ezen a nagy világon;

Lám, a madár párját veszté, még sem sir...

Csakis az én búis szívemre nincsen ír!”

És Kornélia e fájdalmas hangok mellett lassanként mély álomba szenderült.

Az ablak nehéz csipke függönyein átszűrődő hold szelíd fénye, megvilágította szenvedésektől bágyadt arcát, mely álomban is oly édesen mosolygott, mint egy mennyei angyal.

Bizonyosan szerető Kázmérja ölelő karjai közt nyugodott álomban!

Nemsokára haza érkezett a „kláber-asztal“ mellől az öreg Szarvasy is.

Szarvasynének első gondolja volt, hogy az öreget, aki még mindig kissé haragos volt, megbékítse és a házi csendet helyreállítsa. Elébe sietett, megsimogatta hófehér kezeivel szürkült ajkát és nem tudta eléggé magasztalni benne a szerető jó férjét és gondos családapát, hogy ily korán visszatért a kaszinóból övéi körébe és nem hagyta azt, hogy ő most egymagában üzze az unalmat, minkutánna Kornéliát már rég nyugalomra dőlt.

Kedvezett az öregnek a bizelkedés, s mellette álló nejeire tekintvén, mintha kérdezni akarta volna, hogy miért mindezt a hókusz-pókusz? mosolyra nyílt ajakkal mondá: No, lássátok, mind ilyenek vagytok ti asszonyfélék. Előbb az embert vérig bosszantjátok meg gondolatlan játékokkal, aztán magatok is belátjátok, hogy mégsem jól cselekedtetek. Olyanok vagytok ti, mint a *pirula*. Még az ember a szájában tartja, keserű, ha pedig már lenyeli, édes. És az öreg ur itt hahótára fakadt.

Szarvasyné maga is jóízűt nevetett az ötleten, de még jobb ízűt nevetett magában azon diadal fölött, melyet ma kivívott.

Hiába, az asszony olyan mint az arany háló; akarva-nemakarva belecuszik az ember a hálójába. Szarvasyék még némi próbó csesevés után, a már álomban nevető Kornéliát csak tavolról érintve, szintén betértek Morpheus birodalmába.

Az öreg Szarvasy nevetve mondogatta magában a nagy Caesárnak szavait: „*Veni, vidi, vici*“ és éppen nem gondolt arra, hogy az „*ármány és szerelem*“ miként fogja az ő „papucs birodalmát“ a hatalmába keríteni.

Alig kelt fel a nap a felhő ágyaiból, alig jártatta körül tizes szeit a halandók országán, Kázmér is, Kornélia is már a csicseregő madarak reggeli danáját hallgatta. Azután lázas sietséggel mindkettő magára öltötte tolejtét, hogy jókor készen legyen a nagy munkához.

Kornélia egyre azon törte okos kis fejét, hogy mit gondoljon ki, ami ki is viheto és biztos kikötőbe is jut-tatja a szerelem hányt-vetett sajkáját. Minden pillanat-

ban más és más tervek fordultak meg lázas agyában; de ha a kivitelre gondolt, mert ismerte jól Kázmér bátorosan fellépését, hát mint a kártyavár dőltek egymástól halomra nagyszerű „ideái“. Sokáig habozott, sokáig tételődött magában, de a célhoz vezető utat nem tudta feltalálni. Mert arról meg volt győződve, hogy ha most nem sikerül édes atyját szent ügyüknek megnyerni, midőn a kedves mama is tüzrel-vassal támogatja törekvéseit, akkor vége mindennek és ő örökre meg van ölve az életnek.

Amint így elmerült gondolataiban, véletlenül a nyakán függő értékes nyakláncára tekintett; mint a villám futotta át egyszerre kábult agyát egy jó gondolata. Ezt a jó gondolatot akarta megvalósítani. Midőn a kivitelre vonatkozó terveket is jól megábrányta magában, örömitasan ugrott fel a pamlag ruganyos selyem vánkösairől és egyenesen futott szerető anyja ölelő karjai közé, hogy addig is, míg az idő elérékzik a terv keresztülvételének megbeszéléséhez, néki napi teendőiben kesegkedezzek.

Szarvasyné bámulva nézte kedves leányának örömtől sugárzó arcát és mielőtt szóhoz juthatott volna, Kornélia már vigan csevegte el neki, hogy mily boldogító és gyönyörű álmai voltak. Elbeszélte, hogy álomban egy virágos kis patak mentén sétált és nefejejtől kötött koszorukat. Egyet Kázmérnak, egyet szerető anyjának s egyet édes atyjának. És midőn a nefejejt bokréttákkal hazafelé sietett, hogy kedveseinek mihamarabb ányujt-hassa azokat, egyszerre csak azon vette magát észre, hogy a drága és értékes nyaklánc hiányzik hófehér nyakáról. Hirtelen visszafelé fordult, hogy megkeresse. Ekkor észrevette, hogy a távolból egy fiatal ember deli alakja intgette feléje. Majd félni kezdett és futni törekedett, de apró lábai mintha csak gyökeret vertek volna a bársonyos pázsiton, megtárgadák tőle a szolgálatot. A fiatal ember mindinkább közeledett feléje. S midőn már egészen közelébe ért, többé már nem félt, nem remegett tőle, mert látta, hogy imádott Kázmérja az, ki az elvesztett nyakláncot tartotta kezében és egy forró kezesök kíséretében visszahelyezte oda, ahol még most is függ.

(Folyt. köv.)

A „Szabadkai Pincér Egylet“ zászlószentesítése 1892. év május havában megy végbe. Az egyesület a zászlóanyja tisztelére Lichtnecker-Andrásné megnyerte, a díszelnökségi tisztségre pedig Kass János, a szegedi „Tisza“-szálloda bérleje lett e napokban egy küldöttség által fölkerve. E küldöttséget Stoczek Karoly, a szabadkai „Szabadság“ szerkesztője, mint a „Szabadkai Pincér Egylet“ titkára vezette. Kass a díszelnökséget elfogadta és egyúttal arról is biztosította az egyesületet, hogy a munkálkodásban tevékeny részt fog venni. Ezután Kass a küldöttséget magyaros vendégszeretettel megvendégelte. A házigazda az ebéd alatt érdekes fejtegetésekkel ismertette a pincérek viszonyait, melyet reformálni kellene. Főleglétette, hogy e tárgyban egy tervezetnek dolgozik, melynek alapelve az, hogy a vendéglői ipar a képezett iparok közé vételessék föl s ebből kifolyólag az országban három pincér szakiskola állíttatnék föl, Budapesten, Szegeden, Kolozsváron vagy Kassán.

Állatorvosi vizsga. Neuberger Miksa apatini okl. állatorvos a tisztviselővizsgálatot a földmívelési miniszteriumban az e célra kinevezett vizsgáló bizottság előtt f. évi október hóban letétén, képesítettnek találták s ez által az 1888. VII. t. c. 132., illetve 136. §-ában a törvényhatósági, illetve állami állatorvosi alkalmazásra előírt minősítést megszerezte.

Az ó-kéri templom. Az ó-kéri ág. hitv. ev. templomépítésre beadott és még beadandó ajánlatoknak tárgyalása ez évi november hó 18-ának délutáni 2 órájára halasztatik el. Ajánlatok és 1500 frt óvadék ez évi november 18-ának déli 12 órájáig benyújthatók a lelkészi hivatalnál. Az összes építési munkák a hozzávaló anyagokkal együtt összesen 29296 frt 49 krral vannak előirányozva. Az építési tervek, az építési leírás, feltétel füzetek s egyéb mellékletek az egyház lelkészi hivatalában ez évi november hó 18-ának déli 12 órájáig megtekinthetők.

Szökevények. Sándor István megunt a tarka haszáréletet és szépen ott hagyta a bajai laktanyát. El akart bujdosni, azt hívné, hogy majd sikerül elmene-külnie a katonák kezéből. De bizony idejekorán elcsip-ték őt. Rapács nevű huszártársa tartóztatta őt le s a mikor ez be akarta küldeni, kést rántott s mellbe szurta. A dezertort átadták a századjának, a hol kétségkívül gondoskodnak majd róla, hogy méltó büntetését is vegye a vitéz katoná. — Alig, hogy biztós helyre juttatták ezt az elkeseredett katonát, már is egy ehhez hasonló újabb eset fordult elő. Varga Sándor makói illetőségű huszárlégeny is ellant a Baján állomásozó századtól. Tavirátig értesítették ama hatóságokat, a hol remélhetőleg fölhalálhat lesz a szökevény. — Szomorú jelenség mindenestre, hogy amaz — ugyszólván — túlszögörü büntetések dacára is, mely a katonai büntető törvénykönyv alapján az ilyen szökési esetek hóseit éri, olyan sürűen hallatszik hirtelen a legénység szökésének. Egy idő óta ugyszólván minden héten adnak hírt a környékben állomásozó zászlóaljok egy-egy ily esetről.

Agyonlőtt tisztartó. Futakról írják lapunknak: Dolezsál Ferenc, a gróf Chottek nyestini birtokának tisztartója, folyó hó 19-én este 8—9 óra között Illokrol Nyestibe hajtván, az országúton ismeretlen tetes által lelövetett. A tisztartó, ki menten rogyott össze, valószínűleg boszu áldozata lett. — E sorok beküldője megjegyzi egyszersmind, hogy a gr. Chottek-fele uradalomban már többször fordult elő az az eset, hogy az uradalom tisztjeit egyesek boszujá üldözte.

Halálozás. Báró Rummerskirch Hugó, novoszellői nagybirtokos, birtokán, Novoszellón, elhunyt. Holttestét családja Szeidlitz Reidelbergbe fogja szállítani a napokban. Ez ügyben a belügyminiszteriumhoz fordult engedélyért, a hol azt meg is kapták s ennek alapján az alispáni hivatal is kiállította a hullalevelet. A Rummerskirch családnak sírboltja künn van Szeidlitz-Reidelbergben s a novoszellői nagybirtokost is ott fogják innepélyesen örök nyugalomra helyezni.

Egy kis reform az írásban. Illetékes helyeken komolyan foglalkoznak ama kérdéssel, vajjon nem lenne e jobb a mostani dült betűs írás helyett a meredek betűs rendszert hozni be? Az orsz. közoktatási tanács nyelv- és történettudományi szakosztálya is október 20-án tartott ülésében tárgyalta egy ez ügyben előterjesztett indítványt. A tanács kimondta, hogy felterjesztést tesz a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, melyben javasolja, hogy a köztintezetekben a jelölteknek már az iskoláiban a meredek írásra nézve tájékoztatás, az ABC olvasókönyvekből és füzetekből az álló írás alakjait tartalmazó kiadásokat rendeznek, azonfelül az írásnál követendő módszert általában tanulmány tárgyává tegyék és utasításokat dolgozzanak ki.

Körözés. Kiss Mátyás azok közül való, akiknek enyves a keze. Ebbeli előnyét (rá nézve előny volt) persze föl is használta, amennyire csak tőle tellett. Végre azonban a bajai rendőrség, meg az ottani kir. járásbíró-ság megirigyelték tőle a dolgot és elhatározták, hogy lemossák az enyvet a kezéről. Ebbe az ipsze nem akarván beleegyezni, kerekelt oldott. Most aztán keresik és közlik a személyleírását is, mely szerint: kora 20 éves, foglalkozása szabó, termete alacsony, arca kerek, haja barna, szemöldöke barna, szeme barna, orra rendes, fogai epék, rom kath., beszél magyarul. Megkeresik az összes hatóságokat, hogy nevezett vádlottat kézrekerítése esetén letartóztatni s arról a bajai kir. járásbíró-ságot nyomban értesíteni sziveskedjenek.

Nemzetközi ménszemle tartatik Bécsben a legközelebbi napokban. A kereskedelmi miniszter értesítette megyei és városi törvényhatóságunkat, hogy a szemlére szállítandó mének részére az államvasutak tetemes díjmérséklést biztosítanak úgy az oda, mint a visszaszállítás alkalmára. Ezzel természetesen oda törek-szik a miniszterium, hogy a magyar lovak lehetőleg nagy számban legyenek képviselve a külföld előtt.

Szabadka városnak 122 virilistája lesz a következő évben. Az első virilista Vermes Gábor ügyvéd 11,510 frt 32 kr — és az utolsó Mokossai Mátyás lelkész 478 frt 96 kr. adóösszeg után. Egyszerszen szá-mítva, legtöbb adót fizet Geiger Adolf földbirtokos 5505 frt 45 kr, a ki a virilisták lajstromában a harmadik helyet foglalja el.

Ésküvő. Folyó hó 15-én tartotta menyegzőjét Bene József mateovicsi tanító, Herbert Mariska kernyajai tanítónővel Tatabázán. Az esketési szertartást a menyegzőnyó családjának barátja Jergel Konrad sztanisicsi káplán végezte.

Szaporodnak a jogászok. Ha kikérülnek az iskolákból, rendszerint nem tudják milyen pályára menjenek. A nagy bazoásban aztán rendszerint meg-esik, hogy beiratkoznak a jogra valamelyik egyetemen, mint a mely tanulmányokkal a legtagabb terik van a pályaválasztásban. Hanem hogy mennyire uláságosan rohanják meg ifjaink ezt a pályát, élénken illusztrálja a budapesti egyetem legutolsó félévi kimutatása. E szerint az 1891/2. tanév első felére beiratkozott 86 hittanhallgató (a tavalyi első félévben 88), 1886 joghallgató (tavaly 1786), 991 orvostanhallgató (tavaly 1057), 343 bölcsészethallgató (tavaly 355), 91 első éves és 116 második éves gyógyszerészethallgató (tavaly 114 és 102). Az összes szám az idén 3513, míg tavaly 3502 volt. A legnagyobb szaporulat van a jogászközlés és legnagyobb apadás az orvostanhallgatóknál. Az új hallgatók száma, a kik az idén iratkoztak be először, 919. Tavaly ezeknek a száma 891 volt. E számok az utólagos beiratkozások következtében némi változást fognak szenvedni. Érdekes, hogy az egyetemi hallgatóktól első félévi tandíjban összesen 93,235 frt folyt be az egyetem pénztárába.

A zentai bedült tiszai rakpartot tavaszra felépítik. A város jövő évi költségvetésében e címen a rendkívüli kiadások rovata között 23 ezer forint irányoztatott elő.

Elhunytak névsora 1891. október 16—22-ig. 1891. október 16-án: Sesevits Darinka, 9 éves, földm. leánya, Bility-szállás; Miroszavlyev Mária, 1 1/2 éves, földm. leánya, Bukováci-szállás; Radojevits Lázár, 5 éves, földm. gyermeke, Cservenka 535; Traub Mariska, 2 éves, hivatalnok leánya, Szelence 678. — 17-én: Szauer Istvánné sz. Firány Teréz, 64 éves, Cservenka 58; Pajts Lázár, 11 éves, iparos fia, Bánát 78; Pavkov Ruzsa, 1 1/2 éves, napszamos gyermeke, Cservenka 333-18-án: Hrabovszky György, 5 éves, iparos fia, Bánát 340; Varga Dezső, 9 hónapos, iparos fia, Cservenka 67; Radovanov Szóka, 8 éves, napszamos leánya, Cservenka, 403. — 19-én: Alexits Alajos, 12 éves, iparos fia, Szelence. — 20-án: Hoffmann Márton, 77 éves, napszamos, Bánát; Markovits János, iparos fia, Szelence 89. — 21-én: Kebin Jovan, 1 és fél éves, napszamos fia, Bánát 88; Lugomerszky Toda 57 éves; Gergurov Branko, 3 éves, kereskedő fia, Belváros 76; Vukovits Iván, 9 hónapos, napszamos fia, Radojevits-szállás; Radovanov Gyuka, 4 éves, földm. fia, Cservenka 403; Batiyn Lyubomir, 7 éves, napszamos fia, Bánát 378; Czveits Gaja, 70 éves földműves, városi kórház.

Városi ügyek.

A gazdasági és pénzügyi bizottság ma, 23-án, d. u. 4 órakor ülést tart, melynek tárgyait a jövő heti rendes közgyűlésen előforduló ügyek fogják képezni.

A honvéd laktanyaépítési bizottság holnap, e hó 24-én, d. u. 4 órakor a helyszínen ülést tart.

Köteles-e állami tisztviselő párbért fizetni? E kérdést tárgyalta a közigazgatási bizottság néhány hónap előtt, és igenlő alakban döntötte el. Feltelesen folytán ezen ügy a vallás- és közoktatásügyi miniszterium elé kerül, az e határozatot helyben hagyta. Az indoklásban kiemeli a miniszter, miszerint ezen miniszteri tanács határozat, mely az állami tisztviselőket hitközségi adó fizetése alól menteseknek nyilvánítja, nem vonatkozik oly szolgáltatásokra, melyeket az illető hitközség egyházi jogi alapon egyházi jellegű ténykedések ellátása céljából igényel.

A közbiztonsági szabályrendelet a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium folyó évi szeptember hó 13-án 62530. sz. a kelt rendeletével jóváhagyván és ugyanez Zombor szab. kir. város közönségének 1891. évi szeptember hó 30-án tartott rendes közgyűlésében meghirdetve, az, az 1886. XXI. t. c. §-ának rendelkezése szerint f. évi október hó 31-én hatályba lép. Ezen szabályrendelet 1. sz. a értelmében mindennemű szarvasmarha feltétlenül, juhok, kecskék és sertések pedig a mennyiben közfogyasztásra szánva, csak is a közbiztonsági hídokon vágathatók le. A közbiztonsági hídok díjai a következők: a) vágási díjak: 1 db szarvasmarha után 1 frt, 1 db borjuért 1 éves koráig 20 kr, 1 db birka, tőr, juh, kos, vagy kecskéért 10 kr. 1 db bárányért vagy gödölgyért 5 kr, 100 kgr. élő súlynál kisebb sertésenként 40 kr, viz használati díjai felül 20 kr, 100 kgr. élő súlylyal vagy annál nagyobb sertésenként 60 kr, viz használati díjai felül 35 kr; b) istálló díjak: 1 db szarvasmarha után 10 kr. A vágatási és viz használati díjak a vágatást megelőzőleg a városi javadalmi hivatalnál lefizetendők, minthogy ez ennek megtörténtét igazoló nyugta felmutatása nélkül a vágatás meg nem engedtetik, az istálló díjak pedig a vágóhídi állatorvosnál fizetendők le.

Hadkötelesek összeírása. Zombor szab. kir. város katonai ügyosztálya az 1889. évi védtörvény utasítás I. rész. 22. §-a értelmében felhívja a közeli ujoncállításra kötelezett összes hadköteleseket, hogy folyó évi november havában összeírás végett Gyurisits György városi tanácsnok mint a városi katonai ügyosztály vezetőjénél az 1889. évi VI. t. c. 35. §-ában foglalt törvényes követelmények terhe alatt jelentkezzenek. Figyelmeztetnek egyúttal az állításra kötelezettek: a) hogy a védtörvény 31., 32., 33., és 34. §-ában említett kedvezmények valamelyike iránti netaláni igények érvényesítésére vonatkozó felszerelt kérvények a következő év januárius vagy februárius havában a járási tisztviselőhöz, legkésőbb azonban a fősorozás napján a sorozó bizottsághoz benyújthatók. b) hogy az illetőségi sorozáson kívül leendő állítás megengedése iránti felszerelt kérvények a jelentkezés alkalmával nyújthatók be, és hogy ily esetben egyúttal a védtörvény 31., 32., 33., és 34. §-ában említett kedvezmények valamelyike iránti esetleges igények is érvényesíthetők és igazolhatók. Megjegyeztetik végre, hogy a jelentkezési kötelezettségnek, valamint általában a védtörvényből eredő köteletségnek elmulasztása ezen felhívásnak, vagy-e védtörvényben megszabott kötelezettségnek nem tudása által ki nem menthető.

Pulszky Ágost Verbászon.

Pulszky Ágost képviselő f. hó 19-én reggel 9 órakor nagy számban összegyűlt újverbászi közönség előtt beszámoló beszédjében kifejtette, hogy a bizalom, a melylyel megajándékozták négy év előtt, együttműködésre szólította fel a szabadelvű párttal, a melyhez teljesen független egyéni meggyőződése is utasította. Nem személyes tevékenységéről akar itt tebat megemlékezni, mert csak annyiban követel magának érdemet, amennyiben szerény képességei mérvében hozzá iparkodott járulni a nagy műhöz, a melyen Tisza Kálmán, majd gróf Szapáry Gyula önzetlen és önfeláldozó vezérlete mellett a szabadelvű kormány párt szakadatlanul fáradhatlan kitartással, egy állandó vezéreszeme után indulva következetesen azonos szellemben munkálkodott. Ez a reformok előfeltételeinek megállapítása. A gazdasági s katonai téren ez teljesen sikerült, s itt a képviselő részletesen vázolta az egyensúly helyreállításának, a regáléváltásnak s közmunka rendezésnek műveleit. Majd áttért Tisza Kálmán elhatározására, a melylyel azon párt soraiba lépett vissza, a melynek vezérletét hű és kipróbált munkatársának kezébe adta át, a kit mint Magyarország miniszterelnökét már is teljes erejével támogató.

Vázolta a gróf Szapáry Gyula elleni támadásokat, államférfiai érdemeit, ellenfeleinek személyes indokait, a melyek azon menthetetlen modorban nyertek kifejezést, a melylyel a közigazgatási reformot elhalasztották. Kifejezte a nemzeti akarat érvényesülésének szükségét, feltüntetve az ellenzékét, mint fogadatlant prókátort, a ki halasztgatja a per eldöntését, a melyet maga is belátott, hogy meg nem nyerhet. Innen erőlyes rendszá-bályok szükségét magyarázta a valódi szőlési szabadság és nemzeti önrendelkezési jog biztosítására.

Végre megköszönte az irányában a választók részéről egyenként s összesen nyilvánított s folyvást megújított bizalmat, a melynek ez alkalommal is annyira bátorító kifejezéseit vette, s eljenzések közt közeli viszontlátásig bucsut vett.

A képviselő beszédje után Wagner György községi jegyző megköszönte a képviselőnek Új-Verbász község érdekében működését, éltetését mellett azon kívánságának adott kifejezést, hogy őt a jövő választáskor is, mint a kerület képviselőjét üdvözölhesse.

Ezek után a képviselő a vidéki küldöttségeket fogadta a község ház nagytermében, a hol ugy ezek, mint egyesek által, különösen Korbay Károly kulai ügyvéd által a legszívélyesebben üdvözölték.

11 órakor Oberländer Fülöp Új-Verbász legvagyonosabb polgáránál díszes reggeli volt az új- és ó-verbászi, mint az idegen intelligencia részvételével, hol a társaság 12 óráig igazi magyar vendégszeretettel volt ellátva, innen az egész társaság kivonult szeretett képviselőjük kíséretéként a pályaudvarra, hol zene szóval fogadtatott el, elbucszván mindegyiktől a vonatnál, a Radezky induló mellett Budapestre távozott.

R.

Kongóutak építése.

(A szegedi kereskedelmi és iparkamara kezdeményezése.)

A szegedi kereskedelmi és iparkamara egyik ez évi első üléséből fölterjesztést tett a kereskedelmiügyi miniszterhez az alföldi közutaknak kongóteglából való kiépítése tárgyában, amivel egyszersmind az alföldi agyagipar és téglagyártás előmozdítását is célozta.

A kamara ezen fölterjesztésére a kereskedelmiügyi miniszter a következő leiratot intézte a szegedi kamarához:

„Az alföld közutjainak különösen kongóteglá burkolattal való megépítése tárgyában f. évi ápril hó 12-én tartott teljes üléséből 1053. szám alatt hoztam intézett fölterjesztésére a következőkről értesitem a kamarát.

Helyeslem a kamarának azon felfogását, hogy az alföld közutjainak minél nagyobb mérvű kiépítése a kereskedelem és ipar emelésére elsősorú fontossággal bír, továbbá, hogy az 1890. évi I. t. c. f. d. v. rendelkezései mellett is lényeges feltétel az, miszerint az utépítés aránylag mérsékelt költséggel legyen megoldható.

Azon nézetének érdemleges és alapos megbirálatása végett azonban, mely szerint az érintett megoldás az alföldön ugy volna reményelhető, ha a tartóságra és hasznaveletőségre nézve előnyösen kipróbált kongóteglá utak építtetnének, szükségesnek tartottam az ország különböző vidékein, főleg azonban az alföldi vármegyékben létesített kongóteglá burkolatu és macadam rendszer szerint, kőanyagallal létesített közutak építési és fenntartási költségeire vonatkozó adatokat beszerezni, — hogy ugy az építési — mint a fenntartási költségek tekintetében összehasonlítható tehessenek.

A beérkezett adatokból arról győződtem meg, hogy a kongóteglá burkolatu közutak építése rendszerint költségesebb a macadam rendszer szerinti kőutak építésénél, továbbá, hogy a kongóteglá utnál csak a fenntartás olcsóbb azon esetben, ha az ahhoz szükséges anyag t. i. homok, jó minőségben olcsón beszerezhető, és ha a téglá burkolat fenntartása oly gondos, hogy a burkolat javításának szüksége hosszú időn át nem áll be.

Ezek szerint az alföldi közutaknak a macadam rendszer helyett kongóteglával leendő kiépítése költség szempontjából általánosságban igazolva nincs, s azon körülmény folytán, mely szerint az olcsó fenntartás első feltétele alkalmas és olcsó homok beszerezhető, a kongóteglá burkolatu közutak építése főleg akkor látszik indokoltnak, ha az érintett anyag olcsó és jó minőségben való nyerhetése elérhető.

Tekintettel a fennebfelekre, mely szerint a kongóteglá utépítés bizonyos feltételek alatt és körülmények közt előnyös lehet, s tekintettel arra, hogy az alföldi agyagipar föllendülését magam is felette óhajtom, azon alföldi törvényhatóságoknak figyelmét, melyeknél a közutaknak kongóteglá burkolattal való megépítése indokoltnak, ha az érintett anyag olcsó és jó minőségben való nyerhetése elérhető.

A kamara által is óhajtott cél elérése érdekében, helyeselném ezenfelül, ha a kamara saját hatásköréből kifolyólag is föllívna az érintett törvényhatóságok figyelmét a kerületben gyártott kongóteglák minőségére, felkérvén őket, hogy az agyagiparnak támogatása érdekében megfelelően intézkedjenek.

Az illető törvényhatóságokhoz u. m. Arad, Bács Bodrogh, Békés, Bihar, Csanád, Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok, Temes, Torontál, Szabolcs, Szathmár, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegyék közönségéhez, Arad, Baja, Hm.-Vásárhely, Kecskemét, Nagyvárad, Pancsova, Szabadka, Szeged, Temesvár, Ujvidék, Versec, Zombor, Szathmár-Németi, Debrecen törvényhatósági joggal bíró városok közönségéhez intézett rendeletem másolatát tudomás és ahhoz tartás végett idezárom. — Budapest, 1891. október hó 14. én Baross, s. k.

Ezen leirat mellékletében megküldte a miniszter ur a kamarához azon rendeletének másolatát, melyet a kongóutak építése és föntartása tárgyában megjelölt köztörvényhatóságokhoz intézett. Ez a rendelet magában foglalja a kongóutak építésére és föntartására vonatkozó műszaki utasításokat és szakszerű leírásokat is.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara a miniszteri leirat értelmében megkeresést fog intézni a kerületben levő téglagyárakhoz, hogy a kongóutak gyártására vonatkozó termelési adataikat és árakat közöljék és ez adatok alapján fordul majd a miniszter által kijelölt törvényhatóságokhoz, főhiva azok figyelmét a kongóutakra, melyeknek az alföldön kiváló jogosultsága és jövője van.

Törvénykezés.

Tomics Jása bűnügye a kurián. Tomics Jásának, a „Zasztava“ szerkesztőjének bűnperében, aki agyonszúrta Dimitrievics Mihályt, a „Branik“ szerkesztőjét, még e hét folyamán mond ítéletet a kir. kuria. Tomics Jását az ujvidéki törvényszék gyilkosság miatt életfogytig tartó fegyházra ítélte, míg a szegedi kir. tábla 15 évi fegyházra nyihította a büntetést. Mikor ez ítéletet kibírdették Tomics előtt, ismét felebbezést jelentett be, mert ő „szabadságát kéri, ha azt nem — akkor a halált“. A kurián megkezdte már az ügyet Székely Ferenc bíró referálva.

A perrendtartás módosítása. Az igazságügyminiszter, mint a „Jogi Szemle“ értesít, az országgyűlésnek még ebben az ülészakban sürgős tárgyalás végett törvényjavaslatot fog a képviselőház elé terjeszteni a polgári perrendtartás novelláris kiegészítése és módosítása tárgyában. E novella legfőbb célja a felsőbb bíróságok hátralekainak megszüntetése arra az időre, a mikor a szóbeliségen alapuló perrendtartás életbe lép, a mi az igazságügyminiszter szándéka szerint, körülbelül két év múlva fog megtörténni. A novella a hátralek megsejntetését három módon akarja elérni. Először a kir. törvényszékeknek felebbviteli fórumokká átalakítása által. E szerint ama sommás ügyekben, a melyeknek tárgya kétszáz forint értéket meg nem halad, a törvényszékeknek három tagból álló felebbezési tanácsai fognak másodfokuan ítélni. E másodfoku ítéletek etlen, ha a per tárgyának értéke az 50 frtot meghaladja, a kir. táblához történik a felebbezés, de csak akkor, ha a törvényszék megváltoztatta a járásbírósg ítéletét, 50 frton aluli sommás ügyekben a törvényszék (másodfoku) ítélete ellen nincs további felebbezés. A második mód: a felebbvitel korlátozása a sommás eljárásban. E végből a novella az 1881. LIX. t. c. 47. §-át — a sommás bíróság előtt vitt kártérítési és 200 frt értékű felüli nem készpénzbeli követelésekre nem terjed ki — minden sommás ügyre, a sommás visszahelyezési perekre is, ki fogja terjeszteni, úgy, hogy a kir. táblához felvitt és ezáltal helyben hagyott ügyet a kir. kuriához semmi esetben sem lehet majd felebbezni. Miután pedig a kir. törvényszékek munkaköre a tervezett intézkedésekkel föltötte bővülne, a novella, a törvényszékek hatáskörébe tartozó amaz ügyek elintézését, a melyek az ellenfél meghallgatása nélkül intézettek el, nagyrészt kirendelt törvényszéki bírakra, mint egyes bírakra bizza, a mint az a telekkönyvi ügyekben (1889. XXIX. t. c.) és a sommás bányavisszahelyezési ügyekben történik. Hogy azonban a felsőbb bíróságoknak is hasznukra válják az elsőfoku társasbírósg hatáskörének módosítása, a novella azt tervezi, hogy amaz ügyekben, melyekben az első fokon egyes bíró járt el, a második fokon, — mint eddig is — három, a harmadikon pedig öt bíró ítéljen; a törvényszékektől felebbvitelt ügyekben pedig — és e tekintetben még nem jött létre határozott megállapodás az igazságügyminiszterium kebelében — a táblákon négyes, a kurián pedig hatos tanácsok működjenek a tanácselnök döntő szavazatával. Végül megemlítjük még azt is, hogy járásbírósgok hatáskörébe utalt büntető ügyek felebbvitel tekintetében is készül egy, az 1883. évi IV. törvénycikket kiterjesztő javaslat, mely szintén a felsőbb bíróságok munkahalmának apasztását célozza.

Közgazdaság.

Műszaki szemleut. A német birodalmi kormány Roeder műszaki tanácsosát, illetve a bécsi német nagykövetség műszaki attachéját a Tisza folyó szabályozási munkálatainak, illetve a tiszai védműveknek és vízrendezési szerkezeteknek tanulmányozására küldte ki mint az O. és V. irja. Tanulmányutját a Tisza felső részén kezdvén meg, a mult héten érkezett Ó-Becsére Bertalan és Münsberger miniszteri műszaki tanácsosok kíséretével Reök, Szokolai és Némety kir. főmérnökökkel; akiket a bási tiszai ármentesítő társulat mentén Káló Gyula min. megbízott és Tripolszky László igazgató mérnök kalauzoltak. Ugyanezen napon érkeztek a magas rangú műszaki vendégek tiszteletere városunkba a szegedi kir. földmívelési hivatal tisztikara és Steingaszner a törökbecsei társulat igazgató mérnöke. A német kormánytanácsos igen elismerőleg nyilatkozott szabályozási munkálatainkról, állítván, hogy nálunk a műszaki feladatok okszerű tanulmányozására sok és igen nagyra-becsülendő alkotást talált. Vendégeink tiszteletere 20 terítékű társas vacsora rendeztetett, melyen részt vett a társulati elnökön Gombos Bélán kívül, Vissy Károly, dr. Mikó Ignác, Szedressy, Kollár és dr. Grünbaum. A műszaki tanácsos urak kíséretökkel Ó-Becséről Zsabyára és innen Titelre rándultak tanulmányaikat folytatólag.

Mesterséges haltenyésztés. A földmívelésiügyi miniszter hazai halászatunk fejlesztése céljából figyelemreméltó kezdeményezésre határozta el magát. Tekintettel ugyanis arra, hogy az e téren tapasztalható hanyatlásnak egyik legfőbb okát a halak természetes száporodására, valamint a halivadék fejlődésére alkal-

mas helyeknek a vizek szabályozása folytán történt megfogyásában kell keresnünk, egyelőre e hiányon kíván a miniszter segíteni az által, hogy nagyszámú, mesterségesen kötött halivadék juttatassék a vizekbe. Ezekből főfolyóink mentén külön ponty-tenyésztő tavaknak, a hegyes vidékeken pedig pisztrángkötő telepeknek felállítását tervezi és pedig olyképen, hogy az anyag előállítása lehetőleg magánvállalkozókra bízván, annak díjazása az átvett anyag mennyisége szerint történjék. Főleg a halászati társulatok közreműködésére számít e tekintetben a miniszter, mint a melyek a törvény értelmében a halászat ok- és célirányos gyakorlására alakulván, ily uton anyagilag is segíyezhetők lennének. Addig is, míg a társulatok megalakulnak s ez uton halas vizeink rendszeres gazdasági kezelése biztosítva lesz, a kincstár tulajdonát képező területek felhasználásával kívánja a miniszter a szóban forgó célt megközelíteni, egyttal arra is törekedve, hogy ily módon követendő példát nyujtsón a halászati jogtulajdonosoknak.

Drága lesz a bor. Mászor, ősz beköszöntével, Magyarország szőlőhegyei viszhangzottak a szüreti mulatságok zajától. Egy évtized óta azonban mindinkább elcsendesedtek a szőlőhegyek s az egykori vidámság helyén az idén már valóságos gyász ütötte fel tanyáját. Borzasztó az a kép, melyet a borvidékek legnagyobb része nyujt és siralmasnál-siralmasabbak azok a jelentések, melyek az idei szüretéről mindentinnen érkeznek. Peronospora, fagy, jég, ragya, dér, szárazság, — mintha az elemi csapások mind szövöttek volna, hogy gyökeresen elvágják a fillokszera által megkezdett és rohamosan folytatott irtó munkát. Pedig magában is iszonyu az a pusztítás, amit a fillokszera Magyarországon véghezvitt. Legelőször 1875-ben jelentkezett Magyarországon a fillokszera egyetlen egy délmagyarországi községben. De már 1888-ban 183 község, 1890-ben 268 község volt inficiálva — már t. i. ennyi községben konstátáltott a fillokszera jelenléte; mert hogy több, sokkal több községben lappangott, az kiténik abból, hogy 1891-ben 1500 oly község neveztetett meg, hol a fillokszera részben megkezdte, részben már be is fejezte gyásos munkáját. A hivatalos statisztika szerint 1884-ben 376,808 hektár szőlő állt művelés alatt, 1890-ben már csak 311,175 hektár. Hogy 1891-ben sokkal kisebb terjedelmű volt a szőlőterület, az a fentebbi kimutatás szerint nagyon természetes. És míg 1881-től 1885-ig, hektáronként 12 hlt számítva, 4-5 millió hektoliter bor termelt, 1885-90-ig, ugyancsak 12 hlt véve fel hektáronként, a bortelemésátlag 4-1 millió hlre, tehát átlag 400,000 hlrel esőkent. Az 1891-ik év persze még nagyobb deficitte fog zárulni.

Szállítványbiztosítás a Dunán. A dunagőzhajózási társaság a szállítványok biztosítását a téli hajójáratokra is kiterjeszti, a mi eddigelé a Dunán nem volt szokásos, szintugy elvállalja a telekben való biztosítást is, mindkettőt mérsékelt díjért. Ez újítás folytán ez évi november 1-től fogva minden feladó tartozik a kitélmények öszterékét a fuvarlevélben kitéltetni. Bővebbet a legutóbb megjelent és a társulati teheráru díjzabás kiegészítéseit szolgáló, november 1-től fogva érvényes II. számú pótlék tartalmaz. E pótlék a budapesti fogalmi igazgatóságnál 5 krrért kapható.

Vetéseink. Hosszúra nyulik a „vénesszonyok nyara“; a városi közönség örül neki, mert van alkalma élvezni a jó időt, de a falusi ember komor arcot vág hozzá. Bizony a gazda emberek aggodalmasan várják az első felhőket. Általános a panasz, hogy az őszi vetések zöme a hosszantartó szárazság következtében még nem kelt ki; néhol meg az őszi al szánt gabonaterületet be sem lehetett vetni, mert a talaj roppantul megkeményedett s hantos, úgy, hogy ha a vetőmag a talajba bele is jut, bajosan fog kikelni. Nagy baj ez a gazdáknak nézve, mert előre látható, hogy ott, a hol el is vetették a magot, a rosszul kikelt vetéseket újból lesznek kénytelenek felszántani, mivel a szemet vagy a férgek, vagy az egerek teszik tönkre, mielőtt az eső beáll s azt kikélesre, csirázásra fejleszthetné. Az egér és férgek által okozott károk néhol máris tetemesek s az elvetett magvak 10-25 százaléka bizonyára tönkre fog menni. Néhol a hangyák, másutt a drótférgek és pajorok, ismét másutt az egerek szedik föl az elvetett magot. A repcevetéseken is mindinkább kezd terjedni a balha és a fekete hernyó s ha eső nem lesz, a kikelt repcenek jelentékeny része megsemmisül.

Naptár.

Október.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
23 Pént.	Kap Ján. hv.	Szőrény	11 Fülöp ap.
24 Szom	Rafaél főangy.	Szalóme	12 Próbusz
25 Vas.	D 23 Krizs. D. D 22 Tr. V.	13 F 18 Kárpus	
26 Hétfő	Demeter, Evar Evariszt, Am.	14 Paraszkeva	
27 Kedd	Szabina vt.	Szabina	15 Enthim

Felölös szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

6487. szám.

kig. 1891.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye Uj-Futtak községében szervezett s 300 frttal javadalmazott végrehajtói állásra ezennel pályázatot nyitok.

Minek folytán felhívom a pályázni kívánókat, miszerint kellőleg okmányolt kérvényüket folyó évi november hó 5-ig hozzám nyujtsák be.

Kelt Ujvidéken, 1891. évi október hó 15-én.

Kolozsváry Sándor,

főszolgabíró.

Zembar, 1891. Bittermann Nándor könyv- és könyvendéjából.

6241. szám.

kig. 1891.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye Paraga községében leköszönés folytán üresedésbe jött s 216 frt évi fizetéssel ellátott községi rendőrvetetői állásra pályázatot nyitok.

Pályázók feddhetlen előéletüket, korukat, egészségi állapotukat és eddigi szolgálataikat tartoznak kimutatni. Volt csend- és rendőrök és kiszolgált katonák előnyben részesülnek. A ruházatot önmaguk tartoznak sajátjukból beszerezni, de fegyver és egyéb felszerelésekkel a község által láttatnak el.

Felhívom mindazokat, kik pályázni óhajtanak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket f. évi október hó 25-ig Paraga község elöljáróinál nyujtsák be.

Palánkán, 1891. október hó 4-én.

Főszb. szab.

HARLIKOVITS,

szolgabíró.

3-3

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, hogy a Mayer Pál és neje Schamberger Erzsébet, ugy Mayer István és János sztanisicsi lakosoknak tulajdonát képező és a zombori tek. kir. törvényszéknek 1888. évi 3884., 3885., 3886. és 5981. sz. a végzéseivel bírói zár alá helyezett ingatlanok illetőleg földek az 1891/1892. gazdasági évre

1891. évi október hó 29-én reggeli 8 órakor Stánisics községhezánál

nyilvános szóbeli árverés útján azonnali készpénzfizetés mellett haszonbérbe fognak adatni.

Kikiáltási ár: kataszteri holdanként 20 frt.

Zomborban, 1891. évi október hó 13-án.

Városov László,

bir. kirendelt zárgondnok.

* * * * *

Sírkoszorúk

és

sírlámpák

legolcsóbb áron és legnagyobb választékban kaphatók

GOLDFAHN SÁNDORNÁL

Zombor, főutca. 3-3

* * * * *

1584. szám.

kig. 1891.

Pályázat.

Mélykut községben leköszönés folytán üresedésbe jött s évi 360 frttal javadalmazott rendőrvetetői állásra ezennel pályázatot nyitok.

Felhívom pályázni szándékozókat, hogy feddhetlen előéletük s eddigi alkalmazásukról szóló bizonyítványaikkal felszerelt kérvényeiket folyó évi október hó 28-ig az alulírott elöljáróknál nyujtsák be. A közbiztonsági szolgálatnál alkalmazásban levők s a kiszolgált katonai altisztek előnyben bírnak.

Mélykuton, 1891. október 14-én.

Lajthay Benjámín, **Mikó Mihály,**
községi jegyző. 2-2 községi bíró.

Pályázat.

A szenttamási (Bácsm.) róm. kath. iskolaszék egy megüresült tanítói állásra pályázatot hirdet. Az állás javadalmazása következő: 1. Készpénzben 500 frt. 2. Legelőföld illetmény helyett évi 100 frt. 3. Tanítói lak fűtésére 84 frt. 4. Tanterem fűtésére 40 frt. 5. Tanterem tisztítására 30 frt. 6. Ismétlő iskola tanításért 20 frt. 7. Irószerekre 15 frt. 8. Szabad lakás.

A kellőleg felszerelt folyamodványok a szenttamási róm. kath. iskolaszékre címezve, nt. Matoss János esperes és iskolaszéki elnökhöz október 25-éig Szenttamásra lesznek beküldendőek. Az állás november 1-én elfoglalandó.

Szenttamás, 1891. október 4-én.

MATOSS JÁNOS,

esperes-plébános, iskolaszéki elnök.

4-4